

Asia: VN/25123/2024

Kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskeva suunnitelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskevasta suunnitelmasta.

EU:n ennallistamisasetuksen mukaan kunkin jäsenvaltion tulee laatia kansallinen ennallistamissuunnitelma. Lausunnolla olevassa ympäristöarvioinnin suunnitelmassa on kuvattu kansallisen ennallistamissuunnitelman tausta, valmisteluprosessi ja aikataulu sekä arvioitavat vaikutukset. Asiakirja on hyvä ja selkeä kuvaus prosessista ja aikataulusta.

Ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää useiden erilaisten luontoarvoja vahvistavien toimenpiteiden käyttöönottoa ja jatkamista. Suunnitelmassa todetaan, että ennallistamisasetus jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa asetuksen toimeenpanossa ja asetusta voidaan toimeenpanna esimerkiksi vapaaehtoisin keinoin. ETL pitää tärkeänä, että kaikki olemassa olevat toimenpiteet kartoitetaan ja huomioidaan suunnitelmassa sekä kiinnitetään erityistä huomioita vapaaehtoisten keinojen käyttöönoton kannustimiin.

Suunnitelmassa todetaan, että ympäristövaikutusten lisäksi arvioidaan myös talousvaikutuksia. Talousvaikutusten riittävän laaja ennakkoarviointi onkin erittäin tärkeää, jotta ne voidaan huomioida valmistelussa ja päätöksenteossa riittävän laajasti. ETL kuitenkin katsoo, että ympäristövaikutusten lisäksi myös ennallistamisasetuksen taloudelliset vaikutukset kotimaiseen ruoantuotantoon ja aluetaloudelliset vaikutukset tulisi selvittää. Lisäksi taloudellisen arvioinnin rinnalla tulisi tarkastella kotimaisen elintarviketeollisuuden raaka-aineen saatavuutta erilaisissa skenaarioissa sekä vaikutuksia Suomen ruokaturvaan ja huoltovarmuuteen.

Ennakkovaikutusten arvioinnin osalta tulee kiinnittää huomiota elinkeinon näkökulmaan. Tämä koskee ympäristöarvioinnin lisäksi myös taloudellisten vaikutusten arviointia sekä riskiä elintarvikkeiden kotimaisuusasteen heikkenemiseen. ETL muistuttaa, että arviointia tehtäessä on huomioitava vaikutukset laajasti sekä niiden kohdentuminen. Esimerkiksi ruokasektorilla tulee huomioida koko ruoan arvoketju teollisuus mukaan lukien. Varsinaisten taloudellisten vaikutusten lisäksi tulee esittää arviot toimenpiteiden rahoitustarpeista sekä vaikutuksista kotimaiseen ruoantuotantoon.

Sidosryhmille on kirjattu tärkeä rooli valmistelussa. On varmistettava, että se toteutuu myös käytännössä. Kuten suunnitelmassa todetaan, valmistelun tulee olla avointa, läpinäkyvää, osallistavaa ja toimivaa. Asianmukaisille sidosryhmille tulee antaa varhaisessa vaiheessa ja tosiallisesti mahdollisuus osallistua valmisteluun. On varmistettava, että nämä edellä luetellut vaikuttamismahdollisuudet todella toteutuvat käytännössä. ETL toivoo, että tämä koskee kaikkia valmistelun vaiheita ja mahdollistaa keskeisille sidosryhmille myös esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksen kehittämän arviointilomakkeen kommentoimisen, jotta se vastaa arvioinnin kannalta keskeisiin kysymyksiin. Sidosryhmätilaisuuksia on kevään aikana järjestetty, mutta niitä tulisi ETL:n näkemyksen mukaan olla ilmoitettua tiheämmin valmistelun koko ajan, jotta sidosryhmien on mahdollista vaikuttaa riittävästi suunnitelman kaikissa vaiheissa ja seurata oikea-aikaisesti valmistelun etenemistä.

ETL huomauttaa, että tässä vaiheessa valmistelua on hämmentävää, että valmistelussa käytettävä turvepellon määritelmä on vielä epäselvä. Valmistelun etenemisen ja SOVA-lain mukaisen kattavan ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta on tärkeää, että tämä määritelmä on selvä ennen kuin aloitetaan linjaamaan, mitä toimenpiteitä turvepelloille kohdennetaan. Esimerkiksi nyt lausunnolla olevan suunnitelman osassa 2.2. viitataan turvepeltojen vettämisen tavoitetasoon tietämättä tarkalleen, mitä turvepellolla tarkoitetaan.

Raininko Mari
Elintarviketeollisuusliitto ry